

STANJE POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA NA PODRUČJU BOSANSKO – PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE

1. Stanje poljoprivrede na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

Postojeće stanje poljoprivrede na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde ogleda se u dugogodišnjem ulaganju od strane Ministarstva za privredu i drugih vladinih i nevladinih organizacija u razvoj poljoprivredne proizvodnje.

Poljoprivredno zemljište od ukupne površine kantona obuhvata površinu od 17.438ha, što iznosi oko 34,5% ukupne površine kantona. Prema karti upotrebne vrijednosti zemljišta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, poljoprivredno zemljište je podjeljeno u tri agrozone.

Prva agrozona obuhvata zemljišta I, II, III, IVa i IVb bonitetne kategorije i to su najbolja zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju ukupne površine 2.109,74ha.

Druga zona obuhvata zemljišta V i VI bonitetne kategorije ukupne površine 14.544,61ha.

Treća agrozona obuhvata zemljišta VI bonitetne kategorije ukupne površine 873,63ha. Kako su definisane agrozone za poljoprivredno zemljište, tako su definisane i poljoprivredne proizvodnje.

Prva agrozona obuhvata najbolja zemljišta oko rijeke Drine i njenih pritoka kao i oko rijeke Prače. To su najbolja zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju i na njima se može zasnivati intezivna proizvodnja.

Zemljišta definisana drugom i trećom agrozonom su slabijeg kvaliteta, te su lošija za veću intezivnu proizvodnju. Uz primjenu agrotehničkih mjera i ova zemljišta mogu dati dobre efekte u poljoprivrednoj proizvodnji.

Zbog neredovnih isplata podsticaja u poljoprivrednoj proizvodnji, kao i kriterija za ostvarivanje podsticaja propisanih od strane Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, kao i zbog nedostatka projekata od strane nevladinih organizacija i donacija u nabavci sjemena i sadnog materijala, stoke, mehanizacije kao i nagli razvoj industrije kao grane privrede, imali su za rezultat odlazak stanovništva sa ruralnih u urbana područja, a što je u znatnoj mjeri uticalo na razvoj poljoprivrede.

Donošenjem Zakona o novčanim podsticajima na nivou Federacije BiH, mnogi poljoprivredni proizvođači prepoznali su poljoprivredu kao stratešku granu i sami se opredjelili za neku od poljoprivrednih proizvodnji, za koju su imali određene predispozicije i uslove za razvoj.

U protekle četiri godine uvođenjem strožijih kriterija za ostvarivanje podsticaja u poljoprivredi, kao i nedostatak otkupnih stanica, uvezanih tržnih lanaca, organizovane proizvodnje i otkupa, poljoprivredni proizvođači sa našeg kantona nisu u mogućnosti ispuniti određene kvote proizvodnje i time nemaju pravo ostvarivanja novčanih podsticaja sa nivoa Federacije BiH.

Na osnovu Zakona o novčanim podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju na području Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde planirana su sredstva u iznosu od 3% od poreznih i neporeznih prihoda za svaku kalendarsku godinu. Iz tabele je vidljivo da se sredstva za posticaje u poljoprivredi iz godine u godinu smanjuju, a od 2013. godine zbog nedostatka novčanih sredstava u budžetu BPK-a vrši se prenos obaveza u program podsticajnih sredstava za narednu godinu.

Isto tako napominjemo da Programom podsticaja u poljoprivredi u zadnje dvije godine nisu obuhvaćena fizička lica što u znatnoj mjeri utiče na razvoj poljoprivrede na Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde.

Tabela: Planirana i realizovana sredstva za poljoprivredu po godinama

Godina	Planirano sredstava za podsticaj KM	Realizovano sredstava za podsticaj KM	Prenesena sredstava za narednu godinu KM
2012	700.000,00	485.602,34	
2013	430.500,00	269.878,84	
2014	450.000,00	447.083,99	234.574,94
2015	298.750,00	298.749,68	26.938,09
2016	353.000,00	324.050,72	125.328,36

U 2016. godini broj registrovanih poljoprivrednih proizvođača – poljoprivrednih obrtnika ostao je na istom nivou kao i 2015. godine. Podsticaj u 2016. godini ostvariti su registrovani poljoprivredni proizvođači (SPP, SPO, J.P., DOO, ZZ), izuzev rezervnih sredstava i kod nadoknade štete za neškodljivo uklanjanje seropozitivnih životinja, gdje su aplicirala i pravna i fizička lica.

U proteklih pet godina imali smo značajna izdvajanja za sufinansiranje nabavke poljoprivredne mehanizacije i opreme, što ukazuje da se postepeno prelazi sa ekstenzivnog načina obrade zemljišta na intenzivni – savremeni način koji umnogome olakšava rad na zemlji.

Vidni su rezultati podizanja jagodičastog voća (maline), koja doživljava naglu ekspanziju na području našeg kantona. Razlog tome je postojanje O.P.Z „VIP DRINA“ p.o. Ustikolina koja se bavi proizvodnjom sadnog materijala jagodičastog voća na lokalitetu Odžak, općina Foča FBiH i Udruženje voćara „Drina“ koja pruža savjetodavne usluge svojim članovima vezano za ovu proizvodnju, kao i otkupnih stanica u Ustikolini, Goraždu i Novom Goraždu, koje vrše blagovremen otkup i dobra tržišna cijena maline.

U okviru Programa podsticajnih mjera za 2016.godinu. Ministarstvo za privredu je predvidjelo i značajna sredstva za sufinansiranje manifestacija koje su se održale na području Bosansko – podrinjskog kantona Goražde (Dani jabuke, Festival okusa, Sajam zdrave hrane, Dani meda) koji imaju za cilj promovisanje tradicionalnih načina proizvodnje.

U 2016. godini nastavljene su i aktivnosti sa predstavnicima Svjetske banke na realizaciji Projekta navodnjavanja na desnoj obali rijeke Drine, počev od Cvilinskog Polja do Hubjera. Napominjemo da je Okvirni memorandum o saradnji iz oblasti poljoprivredne infrastrukture i šumarstva između Svjetske banke i Vijeća Ministara BiH potpisan 2005.godine. Zvaničan Ugovor između Vijeća Ministara BiH i Svjetske banke, koji se odnosi na implementaciju projekta za razvoj navodnjavanja u BiH potpisan je 24.07.2012.godine.

Ukupna vrijednost projekta je 67.137.154,00KM od čega FBiH pripada 32.759.954KM, a RS i Distrikt Brčko 34.377,200 KM. Potpisanim Ugovorom iz 2012.godine definisano je da će se realizovati po pet (5) projekata u FBiH i RS, a jedan (1) u Distriktu Brčko. Od pristiglih projektnih dokumentacija sa definisanim lokacijama ,izabran je i prostor našeg kantona.U našem kantonu obuhvaćena su slijedeća područja:Cvilin sa ukupnom površinom navaodnjavanja 88Ha, u vrijednosti od 1.215.007,40KM; Kolovarice sa ukupnom površinom za navodnjavanje 16,34ha u vrijednosti od 210.762,28KM; Gunjevići sa ukupnom

površinom od 3 ha vrijednosti 73.173,25KM; Ahmovići – Kodžaga Polje ,ukupne površine od 22,40ha vrijednosti 606.944,34KM; Hubjeri – Kazagići ukupne površine 20ha vrijednosti 551.032,30KM. Ukupna vrijednost projekta navodnjavanja na Bosansko – podrinjskom kantonu je 2.656.919,66KM. Realizacija projekta implementira sa preko općina, a Ministarstvo za privredu nije direktno uključeno u realizaciju pomenutog projekta. Informaciju o toku i realizaciji projekta i aktivnostima koji se vode u cilju završetka istog, Ministarstvo dobija od lokalnog konsultanta koji je direktno uključen u implementaciju projekta. Na osnovu poslednjeg izvještaja možemo reći da je urađeno slijedeće:

- Završena je u potpunosti primarna mreža i očekuje se tehnički prijem, za sekundarnu mrežu za navodnjavanje (od glavnog šahta do parcele u Cvilinu, urađen je projekat mreže koji je sufinansiran od strane Ministarstva za privredu BPK-a Goražde kroz Program podsticaj poljoprivrednoj proizvodnji u 2016.godini.

- U Ahmovićima i Kodžaga Polju završeni su radovi na projektu sekundarne mreže, a u Hubjerima i Kazagićima završen je pumpna stanica i rezervoar.

Ministarstvo za privredu, Sektor poljoprivrede, vodoprivre i šumarstva u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH”, broj:52/09), obavlja poslove koji se odnose na zakup poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu, promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe. S tim u vezi ostvaren je i određeni prihod od naknada pretvorbe poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe i od naknada za zakup poljoprivrednog zemljišta, koji će se u skladu sa članom 54. Zakona o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine FBiH”, broj:52/09) namjenski utrošiti.

Ugovori o zakupu poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu, imaju višestruki značaj, a prvenstveno da se zapušteno poljoprivredno zemljište kultiviše i privede svrsi s ciljem unapređenje poljoprivredne proizvodnje.

Unutar Sektora za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo formiran je Odsjek za Izvještajno prognoznu službu, čija aktivnost se ogleda u praćenju biljnih bolesti i štetočina u skladu sa Uputstvom o vršenju izvještanih i prognoznih poslova za zaštiti zdravlja bilja („Službene novine FBiH“ broj:78/10).

Ruralni razvoj

U 2016. godini izvršena je isplata sredstava na osnovu Programa ruralnog razvoja za 2015. godinu i to: lokalnim zajednicama 46.420,00 KM i neprofitnim organizacijama-udruženjima u iznosu od 8.000,00KM.

Sredstva odobrena lokalnim zajednicama namjenjena su za sanaciju, asfaltiranje i izgradnju ruralne putne infrastrukture na području sve tri općine kantona.

Sredstva odobrena neprofitnim organizacijama-udruženjima namjenjena su za realizaciju aktivnosti koje doprinose povećanju učešća na tržištu kroz orijentaciju na proizvodnju, preradu i prodaju tradicionalnih proizvoda.

U narednim godinama Ministarstvo za privredu Bosansko podrinjskog kantona Goražde planira uložiti značajna sredstva u ruralni razvoj. Realizacijom projekata unutar Programa ruralnog razvoja unaprijediće se ekonomske aktivnosti, poboljšati socijalno stanje stanovništva, kao i stvoriti uslovi za ostanak mladih u ruralnom području.

Aktivnosti koje će se i dalje provoditi unutar ovog sektora Ministarstva za privredu ići će u pravcu stvaranja prihvatljivijih i povoljnijih uslova za dalji razvoj poljoprivredne proizvodnje i ruralnog razvoja na području Bosansko – podrinjskog kantona Goražde. Sve aktivnosti pratiće ciljeve usvojene Strategijom razvoja Bosansko – podrinjskog kantona Goražde za period 2016-2020 godina i Strategijom razvoja poljoprivrede 2017 – 2021 godina.

2. Stanje voda na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

Zakonom o vodama („Službene novine FBiH“, broj: 70/06), čija je primjena počela 01.01.2008.godine, propisan je način upravljanja vodama unutar teritorije Federacije Bosne i Hercegovine, koji obuhvata korištenje voda, zaštitu voda, zaštitu od štetnog djelovanja voda i uređenje vodotoka i drugih voda.

Zakonom o vodama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 6/10), regulisana su pitanja organizacije i način obavljanja poslova koji su federalnim Zakonom o vodama stavljeni u nadležnost kantona.

Nadležnosti za pojedina pitanja upravljanja vodama i druga problematika vezana za vode podijeljene su između Federacije, kantona i općina.

Članom 56. Zakona o vodama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde definisani su izvori sredstava kojima se finansiraju poslovi koji su prema odredbama federalnog i kantonalnog Zakona o vodama stavljeni u nadležnost kantona i općina i finansiraju se iz slijedećih izvora:

- dijela sredstava prikupljenih po osnovu vodnih naknada (općih i posebnih) i zakupa javnog vodnog dobra na površinskim vodama I kategorije, koja po članu 177. stav 1. tačka 2. federalnog Zakona pripadaju kantonu,
- prihoda po osnovu zakupa javnog vodnog dobra na površinskim vodama II kategorije,
- budžeta kantona i budžeta općina,
- kreditnih sredstava,
- sredstava osiguranih posebnim zakonom,
- donacija i ostalih sredstava u skladu sa zakonom.

Korištenje ovih sredstava propisano je članom 57. Zakona o vodama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, u skladu sa godišnjim planom i programom, koji na prijedlog Ministarstva za privredu donosi Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Članom 177. Zakona o vodama („Službene novine FBiH“, broj: 70/06) propisana je raspodjela prihoda ostvarenih po osnovu općih i posebnih vodnih naknada i prihoda prikupljenih na osnovu zakupa javnog vodnog dobra na površinskim vodama I kategorije na slijedeći način:

- nadležnoj Agenciji za vode 40 %
- u korist Budžeta Kantona..... 45 %
- u korist Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH..... 15 %

Prema navedenim odredbama Zakona, ovi prihodi se koriste za sufinansiranje izgradnje i održavanja vodnih objekata (zaštitni objekti, objekti za odvodnjavanje, objekti za iskorištavanje voda: za vodosnabdijevanje i za navodnjavanje i objekti za zaštitu voda od

zagađivanja), kao i ostale aktivnosti vezane za poslove upravljanja vodama (izrada tehničke dokumentacije, podloga za izdavanje koncesija i drugo).

Ministarstvo za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u čijem sastavu je odsjek za vodoprivredu, pravi godišnje planove utroška sredstava za sufinansiranje izgradnje i održavanja vodnih objekata, u skladu sa ostvarenim prihodima od vodnih naknada i planiranim sredstvima budžeta za ove namjene. Odabir projekata za sufinansiranje vrši se u saradnji sa predstavnicima lokalnih zajednica uz uvažavanje kriterija da se njihovom realizacijom postižu najveći efekti na području gdje se realizuju, da su u fazi realizacije (ranije započeti), da postoji vlastito ili učešće iz drugih izvora finansiranja ili da za njihovu realizaciju postoji opravdana hitnost izvođenja radova.

Obzirom da su ostvareni prihodi po osnovu vodnih naknada nedovoljni u odnosu na potrebe u vodoprivredi, prilikom raspodjele sredstava koristi se princip ravnopravnosti stanovništva svih lokalnih zajednica u rješavanju prioriternih potreba u oblasti vodoprivrede, srazmjerno stepenu spremnosti projekta za realizaciju i obezbjeđenju finansijskih sredstava (vlastitih ili iz drugih izvora).

Pregled ostvarenih prihoda od vodnih naknada na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u posljednjih pet godina:

GODINA	OSTVARENI PRIHODI OD VODNIH NAKNADA (UKUPNO KM)
2016.	196.955,39
2015.	181.295,54
2014.	190.680,16
2013.	183.640,44
2012.	171.077,57

U vodne naknade spadaju opća vodna naknada i posebne vodne naknade.

Obveznici plaćanja opće vodne naknade (fizička i pravna lica registrovana za obavljanje djelatnosti) dužna su plaćati opću vodnu naknadu u visini od 0,5 % od osnovice koju čini netoplaća zaposlenika u radnom odnosu na neodređeno i na određeno vrijeme i naknada isplaćena na osnovu ugovora o djelu.

Posebne vodne naknade su:

- naknada za korištenje površinskih i podzemnih voda,

- naknada za korištenje vode za proizvodnju električne energije dobivene korištenjem hidroenergije,
- naknada za zaštitu voda,
- naknada za vađenje materijala iz vodotoka,
- naknada za zaštitu od poplava.

Vodne naknade su detaljno definisane i propisane Pravilnikom o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza na osnovu opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada (“Službene novine FBiH” broj: 92/07, 46/09, 79/11 i 88/12) i Odlukom o visini posebnih vodnih naknada (“Službene novine F BiH” broj: 46/07 i 10/14).

Pored poslova vezanih za prikupljanje i planiranje utroška sredstava ostvarenih od vodnih naknada kroz izradu godišnjih planova i programa, Ministarstvo za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde - odsjek za vodoprivredu, vrši upravne, stručne, analitičke i druge poslove i aktivnosti propisane federalnim i kantonalnim Zakonom o vodama i podzakonskim propisima koji regulišu ovu oblast, kao što su:

- Provođenje upravnog postupka odnosno izdavanje vodnih akata (prethodnih vodnih saglasnosti, vodnih saglasnosti i vodnih dozvola) za objekte i radove iz nadležnosti kantona u prvostepenom postupku,
- Rješavanje žalbi u drugostepenom postupku na rješenja vodnog inspektora,
- Rješavanje žalbi u drugostepenom postupku na rješenja općinskih službi za izdavanje vodnih akata iz nadležnosti općina,
- Analiziranje i praćenje stanja u oblasti korištenja i upotrebe voda, zaštite voda i zaštite od štetnog djelovanja voda,
- Organiziranje vršenja istražnih radova i izrade investiciono-tehničke dokumentacije za radove i aktivnosti vezane za poslove upravljanja vodama,
- Koordinacija i saradnja u upravljanju vodama sa drugim institucijama nadležnim za vode.

Pregled realizovanih projekata koji su sufinansirani/finansirani od strane Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u posljednjih pet godina:

GODINA	SUFINANSIRANI/FINANSIRANI PROJEKTI
2016.	<ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja glavnog kolektora kanalizacione mreže u naselju Prača“, općina Pale FBiH - Sanacija sekundarne vodovodne mreže u ulicama Meha Drljevića i 1. Slavne višegradske brigade u Goraždu - Izrada investiciono-tehničke dokumentacije: Izrada i revizija Glavnog projekta “Fekalna kanalizaciona mreža u Ustikolini” i Izrada idejnog rješenja mosta na rijeci Drini u Ustikolini, općina Foča FBiH - Uklanjanje naplavina iz korita rijeke Drine, na dionici od Mosta „Alije Izetbegovića“ do „Baćanskog mosta“, općina Goražde
	<ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja potisnog cjevovoda od Fabrike vode u

<p>2015.</p>	<p>Vitkovićima do rezervoara “Vitkovići 2”, općina Goražde</p> <ul style="list-style-type: none"> - Provođenje mjera odbrane od poplava utvrđenih u KOP-u, poplavno područje uz rijeku Praču, lokalitet Kaljani i Hrenovica, općina Pale FBiH - Provođenje mjera odbrane od poplava utvrđenih u KOP-u, poplavno područje uz rijeku Kolinu, lokalitet Fočanska Jabuka, općina Foča FBiH, - Izrada Programa istražnih radova i Elaborata o izvršenim istražnim radovima za potrebe izrade Glavnog projekta izgradnje MHE na rijeci Kolini na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde
<p>2014.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja rezervoara za napajanje vodom industrijske zone i naselja Vitkovići, općina Goražde, - Dogradnja vodovodne mreže u MZ Prača na dionici Veliki Čair- Dragosin, općina Pale FBiH - Provođenje zaštitnih mjera za izvorište “Bunar uz Drinu” i izvorište “Kreča”, općina Foča FBiH
<p>2013.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja vodovoda Starac- V faza, dionica Vranići-Osanica, općina Goražde - Održavanje vodotoka II kategorije- provođenje mjera zaštite od poplava (Baranski, Brdarički i potok Vinčica), općina Pale FBiH - Izrada Elaborata zaštite izvorišta vode za piće “Bunar uz Drinu” i izvorišta “Kreča”, općina Foča FBiH - Izrada Kantonalnog operativnog plana odbrane od poplava za vodotoke II kategorije u BPK Goražde - Izrada Studije izbora lokacija plaža i kupališta na rijeci Drini u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde - Izrada Studije ekonomske opravdanosti izgradnje MHE na rijeci Kolini, na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde
<p>2012.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sanacija obaloutvrde na lijevoj obali rijeke Drine, dionica hotel “Behar”- bivši objekat “Buk” - Čišćenje i uređenje rijeke Prače u smislu zaštite flore i faune i preventivne zaštite od poplava, - Vodosnabdijevanje II faza- izgradnja sekundarne mreže za naselja Filipovići-Čavrci

Ministarstvo za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je za 2017. godinu planiralo sredstva za sufinansiranje slijedećih projekata:

- Izgradnja druge komore rezervoara “Vitkovići 2“ i sekundarne mreže za naselja Lastavice i Crkvine“, Grad Goražde,

- Izgradnja sistema kanalizacione mreže u naselju Prača- glavni kolektor, općina Pale FBiH,
- Regulacija rijeke Koline u Ustikolini, dionica 350 m od ušća u rijeku Drinu, općina Foča FBiH,
- Zamjena potisnog vodovodnog cjevovoda C.S. Vitkovići - Rezervoar Rasadnik, iznad industrijske zone u Vitkovićima, u dužini od 250 m“, JKP ”6.mart” d.o.o. Goražde,
- Uklanjanje naplavina iz korita rijeke Drine, lokacije nizvodno od „Mosta žrtava genocida u Srebrenici“, Grad Goražde.

Realizacijom navedenih projekata Ministarstvo za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, pored provedbe zakonskih odredbi, nastoji ispoštovati strateški cilj 3: „Osigurati održivo upravljanje okolišem i prirodnim resursima, te jačati komunalne infrastrukturne kapacitete u Kantonu“, kroz mjeru 3.2.1: „Izgradnja i rekonstrukcija infrastrukture za vodosnabdijevanje, kanalizaciju, otpadne i oborinske vode“, definisan Strategijom razvoja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za period 2016.-2020. godina („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 4/16).

3. Stanje šuma na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

Na području BPK-a Goražde, šumama i šumskim zemljištima gospodari i upravlja se na osnovu Zakona o šumama BPK-a Goražde, („Službene novine BPK-a Goražde, broj: 04/13 i 05/13“).

Šume i šumska zemljišta na području BPK-a zauzimaju ukupnu površinu od 31 991,96 ha.

Od ukupne površine šuma i šumskog zemljišta 24 974,40 ha, su šume i šumska zemljišta u vlasništvu Federacije Bosne i Hercegovine, u daljem tekstu državne šume i 7017,56 ha su šume i šumska zemljišta u vlasništvu građana i građansko-pravnih lica u daljnjem tekstu privatne šume.

Državne šume su u vlasništvu Federacije Bosne i Hercegovine, koje su Ugovorom date Ministarstvo za privredu BPK-a Goražde, te je isto Ugovorom dalo upravljanje državnim šumama i šumskim zemljištima J.P., „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o. Goražde.

Šumama i šumskim zemljištima na koje postoji pravo vlasništva u svojini građana i građansko-pravnih lica upravljaju i gazduju njihovi vlasnici.

Poslove čuvanja također vrše njihovi vlasnici.

Državnim šumama i šumskim zemljištima J.P., „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o. Goražde, gospodari i upravlja na osnovu odredaba i smjernica Šumsko-gospodarske osnove koja je bila na snazi do 2016. godine, te je urađena nova za uređajni period 01.01.2017. do 31.12.2026.god., Godišnjeg plana gospodarenja šumama i na osnovu Izvođačkih projekata. Za državne šume izrađen je katastar šuma i šumskog zemljišta tako da za ove šume možemo dati slijedeće podatke :

1. Ukupna površina državnih šuma i šumskog zemljišta na području BPK-a Goražde iznosi 24 974,40 ha, a od ove ukupne površine na minirane površine državnih šuma i šumskog zemljišta ide 4 150,00 ha.
2. Ukupna zaliha drveta državnih šuma iznosi 3 112 508,00 m³ bruto drvne mase.
3. Godišnji zpreminski prirast državnih šuma iznosi 58 608,00 m³ bruto drvne mase.

4. Godišnji obim sječa u državnim šumama iznosi 38 160,00 m³ bruto mase ili 65% od godišnjeg prirasta.
5. Učešće tehničkog drveta u ukupnom obimu sječa državnih šuma iznosi 23%.
6. Procijenjena vrijednost državnih šuma i šumskog zemljišta iznosi 100 000 000,00 KM.
7. Od ukupne površine visoke šume sa prirodnom obnovom pokrivaju 7 464,00 ha ili 30%.
8. Degradirane državne šume pokrivaju 4 403,00 ha ili 18%.
9. Šumski zasadi i kulture pokrivaju 2 168,00 ha ili 9%.
10. Izdanačke državne šume pokrivaju 1 548,00 ha ili 6%.
11. Neproduktivne površine pokrivaju 563 ha ili 2,97 %.
12. Uzurpacije državnih šuma obuhvataju 76,3 ha ili 0,3%.

Šumama i šumskim zemljištima u privatnom vlasništvu gospodare i upravljaju njihovi vlasnici na osnovu odredaba i smjernica Šumsko-gospodarske osnove za privatne šume koja je izrađena i donešena za uređajni period 01.01.2010. do 31.12.2019. god. u daljem tekstu Šumsko-gospodarska osnova, a izrađen je i katastar šuma i šumskog zemljišta tako da za ove šume možemo dati slijedeće podatke:

1. Ukupna površina privatnih šuma i šumskih zemljišta iznosi 7 017,55 ha, a od toga 160,62 ha obuhvata minirane površine privatnih šuma i šumskih zemljišta.
2. Ukupna zaliha drvene mase u privatnim šumama iznosi 1 344 909,30 m³ bruto drvene mase.
3. Prosječni godišnji zapreminski prirast privatnih šuma na cijeloj površini BPK-a Goražde iznosi 29 765,80 m³ bruto drvene mase.
4. Godišnji obim sječa na cijeloj površini BPK-a Goražde iznosi 22 503,50 m³ bruto drvene mase.

Analizom naprijed navedenih podataka, može se reći da je struktura šuma i šumskih zemljišta u državnom vlasništvu, kojim gazduje J.P. „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o. Goražde, na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde veoma nepovoljna u pogledu visokih ekonomskih šuma sa prirodnom obnovom, a da je udio visokih degradiranih šuma, izdanačkih šuma, šumskih goleti ispod gornje granice privredne šume i neproduktivnih površina u šumarskom pogledu veoma veliki, što se odražava krajnje nepovoljno na ukupnu strukturu šuma i šumskog zemljišta, a samim tim i na stanje šuma i šumskih zemljišta na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Ovakva trenutna struktura šuma i šumskih zemljišta nije posljedica samo trenutne situacije i odnosa prema šumama.

Također se može reći, da područje Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, nikada nije imalo tradiciju šumarstva kao posebno razvijene privredne grane, te i sada šumsko-privredno područje "Bosansko-podrinjsko" nije formirano na ekonomskih osnovama, što je osnova formiranja jednog uspješnog šumskoprivrednog područja, nego u administrativnim granicama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Sve do sada iznešeno je stanje šuma koje je naslijeđeno, i koje se ne može u kratkom vremenskom periodu izmijeniti ili popraviti, znajući koliko je vremena potrebno da jedno stablo, tj. novoformirani zasad dospije do stanja da može zadovoljiti sve svoje osnovne funkcije: ekološku, socijalnu i ekonomsku funkciju.

Osim tog ograničavajućeg vremenskog perioda za rekonstrukciju i prevođenje degradiranih i izdanačkih šuma u visoke, ekonomske šume sa prirodnom obnovom tu je i ograničavajući finansijski faktor, jer za sve ove radove na očuvanju i poboljšanju kvaliteta i ukupnog stanja u šumama su potrebna vrlo velika finansijska sredstva, također i veoma važan faktor je i promjena stanja svijesti i promjena ukupnog odnosa ljudi i države prema očuvanju prirode i prirodnih resursa kao vrlo važnog činioca ili jednog od najvažnijih činioca poboljšanja kvaliteta življenja, kao i uopšte opstanka planete zemlje.

Glavni uzročnici šumskih šteta su uzročnici biotskog i abiotskog porijekla.

Od biotskih uzročnika šteta su najznačajniji štetni šumski insekti, glodari, divljač, stoka i dr., dok je od abiotskih uzročnika najznačajniji djelovanje čovjeka, klime i zemljišta.

Zemljište i klima (Stojbinski uvjeti) su osnovni preduslov za nastanak i razvoj šumske zajednice, ali u varednim – ekstremnim prilikama znaju nanijeti i značajne štete.

Najčešće pa i najobimnije štete izazivaju jaki vjetrovi, obilne i dugotrajne padavine, te jako izražena temperaturna variranja zraka, te jako izražena insolacija.

Pored direktnih šteta koje obično nanose abiotskih faktori (vjetrolomi, vjetrozvale, snijegolomi, gromopucine, mrazopucine i fiziološko slabljenje stabala), skoro redovno slijede sekundarne-indirektne štete, koje znaju biti i teže od primarnih.

Kantonalna uprava za šumarstvo je u kalendarskoj 2016. godini, koristeći odredbe Zakona o šumama BPK-a Goražde i koristeći odredbe Zakona o Krivičnom postupku F BiH putem čuvarske službe nadležnom Sudu i tužilaštvu te počiniocima prekršaja dostavila i podnijela:

1. 9 (devet) Zahtjeva za pokretanje Krivičnog postupka Tužilaštva,
2. 37 (tridesetsedam) Prekršajna naloga za razne vidove prekršaja i pri tome izrekla novčane kazne u iznosu od 7.400,00 KM (sedamhiljadačetiristotine KM).

Na području BPK-a Goražde u 2016. godini u šumi i šumskim zemljištima došlo je do pojave 3 (tri) šumska požara – Prizemnog karaktera, pri čemu ukupno opožarena površina šuma i šumskih zemljišta iznosi 9,5 ha, a procjena ukupno nastala šteta iznosi 21.755 KM (dvadesetjednihiljadasedamstotinapedesetpet KM).

Naprijed navedene negativnosti će se u kontinuitetu u narednom vremenskom periodu svoditi na najmanju moguću mjeru preventivnim djelovanjem Uprave za šumarstvo, a to se ogleda u slijedećem:

1. Stalnim prisustvom na terenu namještenika – Čuvara šuma Kantonalne uprave za šumarstvo.
2. Čestim preventivnim akcijama na kontroli transporta drveta i rizičnih lokacija po pitanju požarne opasnosti i odlaganja čvrstog i hemijskog otpada, a u saradnji sa

uposlenicima Ministarstva za unutrašnje poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

3. Medijskim kampanjama u vrijeme suša i dr. vremenskih nepogoda.

Sve pobrojane aktivnosti zahtjevaju određene ljudske i materijalne resurse.

Kantonalna uprava za šumarstvo, koja je nosilac svih ovih aktivnosti nije kadrovski popunjena i materijalno opremljena, a i Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Kantonalne uprave za šumarstvo zahtjeva hitne izmjene i dopune u smislu kadrovske zastupljenosti, radi stručnijeg i efikasnijeg djelovanja zaposlenika Uprave.

Stoga bi u što kraćem roku trebalo pokrenuti aktivnosti na kadrovskoj popuni i materijalnom jačanju Kantonalne uprave za šumarstvo, jer je to po našoj procjeni najefikasniji i najjeftiniji put za spriječavanje nesagledivih ekoloških i materijalnih šteta koje mogu nastati.

Kakvo je stanje šuma na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, uzimajući u obzir period 2015. godine i promjene koje su nastale u ovom periodu, i uticaje koji su se dogodili u ovom periodu, može se reći da stanje šuma ima uzlaznu putanju, tj. da su svi negativni uticaji, prema podacima koje posjeduje Kantonalna uprava za šumarstvo, u smanjenom obimu u odnosu na prethodne godine, a da se pozitivni uticaji povećavaju iz godine u godinu.

Kantonalna uprava za šumarstvo u periodu 01.01.2016. – 31.12.2016. godine od strane građana zaprimila je 58 (pedesetosam) Zahtjeva za donošenje rješenja (odobrenja) za doznaku i sječu, a svi su zahtjevi rješeni u korist građana, sklopljeno Ugovora za obavljanje stručnih poslova 57 (pedesetsedam), te po ovom osnovu do sada ostvarila prihod od 696,00 KM (šeststotinadevedesetšest KM), u privatnim šumama doznačeno i otpremljeno 1.152,35 m³ (jednahiljastotinupedesetdva i 35/100 m³), po osnovu obavljanja stručnih poslova ostvaren je prihod od 3.503,70 KM (trihiljadepetstotinatiri i 70/100 KM), a u istom periodu je zaprimila od strane građana 51 (pedesetjedan) zahtjev za vršenje premjerbe i odpreme, gdje je općina izdavala rješenja i sa istim je sklopljeno 48 (četrdesetosam) Ugovora za obavljanje stručnih poslova (primanje i otprema ŠDS), te po ovom osnovu je ostvarila prihod od 102,00 KM (stotinudvije KM), zatim je primljeno i otpremljeno 600,00 m³ (šeststotina m³), a na osnovu ovih stručnih poslova ostvaren je prihod od 1.824,00 KM (jednahiljadaosamstotinadvadesetčetiri KM).

Prilikom kontrole prometa drveta Pravnih i građanskih lica od strane čuvara šuma oduzeto je 53,46 m³, u vrijednosti od 2.940,30 KM (dvijehiljadedevetstotinačetrdeset i 30/100 KM).

U Budžetu Kantonalne uprave za šumarstvo, u 2016. godini planirana su sredstva u iznosu od 30.000,00 KM, a postupak oko utroška i realizacije sredstava provodilo je Ministarstvo za privredu BPK-a Goražde.

U ovoj informaciji su izneseni samo najvažniji podaci kao i pravac u kome bi trebalo poduzimati aktivnosti da bi smo spriječili negativnost i zaustavili negativnosti koje su navedene, jer šume i šumska zemljišta su veoma bitni prirodni resursi koji zahtjevaju pažnju, ulaganje i racionalno iskorištenje u smislu očuvanja funkcija šuma.

Podatke za koje smatrate da su potrebni za Vas možemo Vam ih naknadno dostaviti.

S poštovanjem,

DOSTAVLJENO:

- 1.Naslovu
- 2.Evidenciji
- 3.a/a.-

MINISTAR

Anes Salman